

Examenul național de bacalaureat 2025

**Proba E. d)
Filosofie**

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Pentru fiecare dintre următorii itemi, scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera asociată răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Întrebarea „Este fericirea realizabilă sau ea este numai un ideal pe care omul îl urmărește de-a lungul vieții sale, fără a-l realiza?” vizează problematica:

a. raportului dintre adevăr și eroare	c. raportului dintre societatea civilă și stat
b. sensului cunoașterii	d. sensului vieții

2. Întrebarea „Care sunt condițiile unei vieți morale?”, în sens strict, aparține:

a. filosofiei politice	c. teoriei cunoașterii
b. eticii	d. epistemologiei

3. Problematica moralei, în sens strict este circumscrisă prin referiri la:

a. adevăr și fals	b. frumos și urât	c. ființă și neființă	d. bine și rău

4. John Stuart Mill consideră că:

- a.** omul este condamnat la libertate și, în consecință, este responsabil
- b.** unicul scop care îl îndreptățește pe oameni, individual sau colectiv, la ingerințe în sfera libertății de acțiune a fiecărui, este încălcarea drepturilor individuale
- c.** libertatea pozitivă a avut și va avea un rol decisiv în istoria omenirii
- d.** libertatea adevărată nu implică „drepturi” pentru că drepturile îți sunt date de alții și ele nu te angajează

5. Libertatea este înțeleasă ca absență a constrângerilor, în context social-politic, în timp ce, în sens strict, trebuie corelată cu:

- a.** acțiunea statului de a subordona cetățenii
- b.** natura și cu progresul cunoașterii, în diferite domenii de activitate
- c.** responsabilitatea social-politică
- d.** temeiurile gnoseologiei

6. Pentru filosoful francez Jean-Paul Sartre:

- a.** relația dintre libertate și responsabilitatea social-politică trebuie să fie abordată prin prisma esteticii
- b.** omul este absolut liber și, totodată, absolut responsabil atât față de sine, cât și față de umanitate
- c.** voînța de a trăi este identică cu voînța de putere
- d.** omul cunoaște două modalități de a fi liber: libertatea pozitivă și libertatea negativă

7. În concepția kantiană a cunoașterii, în sens strict, cunoștințele care își au sursa în experiență se numesc:

a. cunoștințe a priori	c. cunoștințe a posteriori
b. imperative ipotetice	d. imperative categorice

8. Potrivit teoriei adevărului coerentă, adevărul unei idei de stabilește în raport cu:

- a.** realitatea vizată de ideea respectivă
- b.** consecințele sale practice
- c.** utilitatea ideii respective
- d.** compatibilitatea cu sistemul de propoziții acceptate deja ca adevăruri

9. Ideea potrivit căreia acțiunile sunt bune în măsura în care aduc fericire și rele dacă ele au ca rezultat contrariul fericirii aparține:

a. gnoseologiei	c. epistemologiei
b. antropologiei	d. eticii hedoniste

10. Filosoful care a realizat distinctia dintre judecătile analitice și judecătile sintetice este:

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Analizați, într-o pagină, problematica raportului dintre autoritatea politică și libertatea individuală din perspectivă filosofică. Punctajul se acordă pentru:

- a) numirea unui filosof care, în scrierile sale, a făcut referire la problematica raportului existent între *autoritatea politică și libertatea individuală* **1 punct**
 - b) precizarea explicită a tezei/ideii filosofice despre raportul existent între *autoritatea politică și libertatea individuală* **2 puncte**
 - c) explicarea unei teze/idei filosofice, precizată explicit la subpunctul b) **6 puncte**
 - d) ilustrarea tezei/ideii filosofice pe care ati precizat-o, printr-un exemplu concret de situație din societatea contemporană **4 puncte**
 - e) menționarea unei consecințe, în plan social, asupra libertății individuale în condițiile în care autoritatea politică se exercită prin legi nedrepte **1 punct**
 - f) utilizarea adecvată a limbajului de specialitate **1 punct**
 - g) încadrarea în limita de spațiu precizată **1 punct**

B. Argumentați în favoarea sau împotriva tezei potrivit căreia eroarea este o realitate ce însățește permanent procesul cunoașterii sau procesul dobândirii de noi informații. **8 puncte**

C. Illustrați, printr-un exemplu concret, modul de manifestare a libertății de întrunire, într-un stat democratic. **6 puncte**

SUBJECȚUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Cititi, cu atentie, textul de mai jos:

"Aș vrea ca oamenii să se gândească că trei lucruri vor afla în ei însiși [...] existența, cunoașterea și voința. Pentru că eu sunt, eu cunosc și eu vreau. Eu sunt o ființă care cunoaște și vrea; eu cunosc că sunt și că vreau; eu vreau să fiu și să cunosc."

(Augustin, *Confesjuni*)

- (Augustin, Confesiuni)

 1. Formulați, pe baza textului dat, teza lui Augustin referitoare la facultățile sufletului. **4 puncte**
 2. Explicați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *om interior* și *om exterior*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. Punctajul se acordă pentru:
 - a) utilizarea fiecărui dintre cei doi termeni dați în sens filosofic **2 puncte**
 - b) explicarea corelației existente între termenii dați **6 puncte**
 - c) coerenta textului redactat **1 punct**
 - d) încadrarea în limita de spațiu precizată **1 punct**
 3. Argumentați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice din textul dat. **6 puncte**

B. Stiind că unii filosofi au considerat că există mai multe tipuri de dreptate:

1. Menționați două tipuri de dreptate. **4 puncte**
2. Construiți un argument care să justifice ideea potrivit căreia problema dreptății este corelată cu cea a relației dintre individ și societate abordată din perspectiva autoritatii. **6 puncte**